

HERMAN VAN DER MEIDEN NEEMT AFSCHEID VAN ZIJN LEVENSWERK

Op 1 juli jl. droeg ir. H.A. van der Meiden, oprichter en directeur, van de Stichting Bos en Hout te Wageningen, de leiding over aan ir. L.J.M. Dielen. Tijdens de afscheidsreceptie in Kasteel Groeneveld bleek hoezeer de bos- en houtwereld, de politiek en de overheid met de Stichting Bos en Hout en de éminence grise van de Nederlandse bosbouw, Herman van der Meiden, verbonden zijn. Dit Bos en Hout Bericht is geheel gewijd aan zijn afscheid.

Oprichter ir. H.A. van der Meiden was tot 1 juli de grote motor achter de Stichting Bos en Hout. De Stichting groeide onder zijn leiding uit tot een vooraanstaand instituut op het gebied van bospolitiek en houtmarkt. Haar invloed op het Nederlandse bos- en houtvoorzieningsbeleid is duidelijk merkbaar en terug te vinden in verschillende beleidsnota's van de Nederlandse overheid.

Herman van der Meiden; 'Een machtige tijd.'

Naar hij zelf zegt kan Van der Meiden terugkijken op een 'machtige tijd' en hij typeerde zijn carrière als volgt; 'Ik kon de combinatie maken van een professionele gedrevenheid met een amateuristische manie en een zachtvaardige fa-

milie afwijking. Ik hou namelijk intens van bos en bosbouw, dat is mijn vak. Ik ben geïnteresseerd in alles wat met politiek te maken heeft en ik lijd aan een ongevaarlijke familie-tik, public relations. Door die combinatie heb ik mij in dit vak en op mijn werk op mijn plaats gevoeld.' Van der Meiden prees zichzelf gelukkig met een prima opvolger, 'die bovendien de ontzettende mazzel heeft dat de Stichting beschikt over een fantastisch team van medewerkers.' Hij was geveleid, beduusd.....en beschouwde al de loftuigen als teveel eer aan het adres van zijn persoon, want wat is een Stichting zonder een goed werkend bestuursapparaat. 'Ik heb veel bestuursleden zien komen en gaan, maar ik kan in alle oprechtheid zeggen dat de Stichting steeds goed bestuurd is geweest. Mijn bestuur heeft zich altijd onverkort ingezet voor de doelstellingen, ongeacht de achtergrond of de herkomst van de bestuursleden.'

Van der Meiden vond het knap dat zeer uiteenlopende belangen van overheid en vooral het bedrijfsleven op één lijn zijn gekomen. De huidige voorzitter de heer G. van Aardenne voegt daar, naar zijn zeggen, nog een extra dimensie aan toe; 'Zijn politieke deskundigheid, het inzicht in gecompliceerde situaties waarin hij soms in één klap klaarheid kan scheppen en zijn gedegenheid heb ik uitermate bewonderd en gewaardeerd.'

De beide ministeries EZ en Landbouw hebben door hun bemoeienis met het houtproductiebeleid aan de bospolitiek in Nederland iets bijzonders toegevoegd. Van der Meiden verwees verder naar de vloeiende betogen in de Tweede Kamer der Staten Generaal van bosbouwwoordvoerder Johan de Leeuw; 'Deze waren altijd bijzonder van inhoud omdat jij je vooraf uitgebreid liet voorlichten door deskundigen, zonder dat jij ook maar enigszins afweek van jouw mening, die jij je, nadat jij iedereen had gehoord, vormde.'

Ook het bedrijfsleven is van a tot z betrokken bij de Stichting. Op de eerste plaats de papierindustrie die aan de wieg heeft gestaan. Dan de bouseigenaren, de eerste groep uit het bedrijfsleven, na de papierindustrie, die zich bij de Stichting aansloot. En daarna zijn de andere gekomen; de Algemene Vereniging Inlands Hout, de Nederlandse Houtbond, de klompenmakers, het Boschap, de boomkwekers, de emballage-industrie en recent de timmerindustrie. 'Zij met elkaar maken de Stichting. Hun samenwerking

zoals die vorm heeft gekregen is uniek. En dat zal ook onder leiding van mijn opvolger Louk Dielen zo blijven.'

Drs. G.M.V. van Aardenne, voorzitter stichtingsbestuur; 'Lobby naar het grote publiek wordt belangrijker.'

De voorzitter van het stichtingsbestuur de heer G. van Aardenne prees Van der Meiden vooral om zijn wijze waarop hij de overheid 'bewerkte'. Hij onderstreepte nog eens het belang van bosbouw; 'Hout is en blijft een wat wonderlijk produkt. Het vernieuwt zichzelf, zonder dat de mens het zelf vormt. Hij moet er wel wat aan doen, hij moet dat bos bouwen en dan komen er mooie bomen. Een bos is multifunctioneel. Het is niet alleen mooi, het levert ook nog hout op.' Overigens is het niet alleen een kwestie van politici bewerken met een boodschap. Ter overbrugging van de kloof in de beleving van bos en hout bij de huidige mens zal nog heel wat werk moeten worden verzet. De doorsnee consument is de samenhang van dingen en de relativiteit van standpunten uit het oog verloren.

'Ze vinden dat je die boom eigenlijk niet moet kappen, maar het papier moet je wel vol schrijven. Sterker nog, er worden vele papieren beschreven met de mededeling dat je vooral geen bomen mag kappen. Een contradictio in Terminis.' Zonder bos zal er geen hout zijn. De noodzaak om door het planten, gebruiken en oogsten van het bos, én de juiste samenhang daarin, bij te dragen tot een goede maatschappelijke ontwikkeling, die boodschap is geworden tot het credo van de Stichting Bos en Hout. 'Daarvoor zijn wij Herman van der Meiden veel dank verschuldigd.'

G. van Reenen; 'Tachtig procent van ons papierhout komt weer uit Nederlands bos.'

Speciaal voor dit Bos en Hout Bericht schreef de heer G. van Reenen uit naam van de Papier- en

Kartonindustrie enkele afscheidswoordjes. De 'roots' van de Stichting Bos en Hout liggen bij de Nederlandse papier- en kartonindustrie. In 1965 richtte de VNP – de Vereniging van Nederlandse Papier- en Kartonfabrieken – de Stichting Industriebos op en benoemde zij bosbouwer Herman van der Meiden tot directeur.

'Een blijvende beschikbaarheid van de grondstof hout vormde de belangrijkste achtergrond voor de oprichting. Begin jaren zestig was de papierindustrie nog voor meer dan 70% afhankelijk van de import van hout en cellulose. De Stichting kreeg als taak de ontwikkeling van houtproductie in Nederland te bevorderen.'

Gelijktijdig is door vier ondernemingen uit de papierbranche Flevohout BV opgericht voor de aanleg van snelgroeiend populierenbos in de Flevopolders. Ook deze onderneming viel onder de verantwoordelijkheid van de Stichting Indus-

triehout. De Stichting werd vrij snel actief op vrijwel alle aspecten van het nationale bosbouwbeleid; van de bosbouwpraktijk, de economie van de bosbouw tot de ontwikkeling van snelgroeiende populierenrassen met demonstratiebeplantingen. De samenwerking met vele anderen, op het gebied van bosbouw en houtproductie werkzame, organisaties, leidde tot een verbreding van het werkkterrein. Het resulteerde uiteindelijk in de omzetting van de Stichting Industriebos naar de veel breder gebaseerde Stichting Bos en Hout van nu. In korte tijd groeide dit instituut uit tot dé expert op het gebied van de bosbouw en de produktie van hout. En dat niet alleen in Nederland, maar in geheel Europa. 'Het beste bewijs van zijn gezag op zijn vakgebied is het feit dat Van der Meiden jarenlang één van de kernleden was (vele jaren ook voorzitter) van de Bosbouwcommissie van de Europese Confederatie van de Papierindustrie.' De Papier- en Kartonindustrie is trots op zijn, inmiddels volwassen, (kind).

De entourage van Kasteel Groeneveld was het levende decor bij het afscheid van Herman van der Meiden.

*Ir. J.F. de Leeuw;
'De houtproductie
in de bestaande
voorraden kan met
zo'n 25%
toenemen.'*

'Het resultaat mag er zijn. Daar waar de Nederlandse papierindustrie momenteel voor hout als grondstof kiest, verwerkt het voor 80% hout uit eigen land.' De behoefte aan hout als grondstof (voor de papierindustrie en later ook voor andere houtverwerkende bedrijfstakken) werd een bekend gegeven in de vele discussies over de toekomst van de Nederlandse bossen. De papierindustrie constateert dat dankzij de Stichting Bos en Hout in het Meerjarenplan Bosbouw sprake is van een evenwicht tussen houtproductie en de overige functies van het Nederlandse bos.

Ir. J.F. de Leeuw sprak uit naam van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij. Voordat hij op dit ministerie de functie van Directeur Generaal aanvaardde, was hij lid van de Tweede Kamer der Staten Generaal en belangrijk als bosbouwwoordvoerder. Uit die periode stamt het regelmatige contact met de Stichting Bos en Hout. Politiek gezien kwam het onderwerp bos en hout pas vanaf 1979 goed in beeld. De Tweede Kamerleden Braams en Van der Linden brachtten in dat jaar in een gezamenlijke motie de houtvoorziening heel nadrukkelijk onder de politieke aandacht. Daardoor werd het departement van Economische Zaken bij het bos- en houtvoorzieningsbeleid betrokken. Deze motie vormde een belangrijke opstap naar het Meerjarenplan Bosbouw. De Stichting Bos en Hout heeft intensief met de Haagse politiek van gedachten gewisseld en zo een nauwe betrokkenheid bij de totstandkoming van het Meerjarenplan Bosbouw gerealiseerd. 'Overigens is dat een verhaal wat nog geen einde heeft. Het opstellen van een meerjarenplan vanuit het departement, de totstandkoming van politieke besluitvorming in de Kamer, maar ook de uitvoering en de realisering ervan, vraagt nog veel geduld en een lange adem. Maar de resultaten worden zichtbaar.'

Stap voor stap kwam het tot beleid op de langere termijn. 'In dit kader is het vermeldenswaardig dat de afgelopen jaren ook een nota klimaatsverandering is behandeld. Daarin is voor wat betreft bosuitbreiding heel nadrukkelijk een doelstelling geformuleerd: nog eens 40.000 hectare extra bosuitbreiding bovenop de geplande uitbreiding waarin reeds was voorzien in het Meerjarenplan Bosbouw.'

Niet alleen in eigen land, maar ook in Europees verband heeft de Stichting Bos en Hout een goede naam opgebouwd. Van der Meiden ontwikkelde ook initiatieven in de sfeer van de beeldvorming over bos en public relations in het teken van bos en hout. En passant heeft hij voor PR en Bos een aparte stichting opgericht.

'De Stichting kent weliswaar een kleine bezet-

ting, maar de deskundigheid is van een kwalitatief hoog niveau. Ook internationaal heeft zij activiteiten ten behoeve van bosbouw en public relations in gang gezet.'

De Stichting Bos en Hout ging in de beginjaren het conflictmodel niet uit de weg. 'Enerzijds was daar de politiek en de overheid, anderzijds de bos- en houtwereld.' Terugkijkend naar de jaren '80 zag De Leeuw een spanningsveld tussen wat er in de bosbouwwereld zoal omging en datgene wat er vanuit de natuur vaak tegenover werd gezet. Daartussen begaf zich Van der Meiden met zijn visie. Het is uit die tijd, dat de bijnaam „Woody Herman” ontstond. Hoe dan ook het Meerjarenplan Bosbouw kwam er en daarin is het meervoudig gebruik van bossen zo kernachtig naar voren gekomen; 'waarmee de scherpe kanten van die absolutismen eraf zijn gesleten en we terecht zijn gekomen in een periode die je wat meer zou kunnen karakteriseren als het harmoniemodel.'

De inzet en betrokkenheid van de Stichting is ook zichtbaar geworden gedurende een lange reeks van jaren in de sfeer van het onderwijs en de toekomst van de vakgroep bosbouw aan de Landbouw Universiteit in Wageningen.

Wat Herman van der Meiden in de afgelopen 27 jaar heeft willen realiseren is volgens De Leeuw gelukt; 'We zijn er met z'n allen blijkbaar toch in geslaagd om de potentiële houtoogst in de bestaande voorraad met 25% te verhogen. Deze constatering bracht De Leeuw tot zijn slotwoorden; 'U bent in al die jaren geworden tot de éminence grise van de bosbouwwereld. Dat bent u geworden en dat zal u naar mijn overtuiging ook blijven. Met het gezag en de autoriteit die daarbij hoort en wat mij betreft de hoop en de wens uitsprekend dat het bloed kruipt waar het niet gaan kan.'

R.L.M. Berger; 'Je moet het maar durven om bij EZ aandacht te vragen voor bos en hout in een tijd, die bij dit departement werd gedomineerd door andere problemen.'

De heer R.L.M. Berger, Directeur Proces- en Lichte Industrie op het Ministerie van Economische Zaken uitte zijn bewondering voor de manier waarop Herman van der Meiden zich al die tijd met bos en hout heeft bezig gehouden. 'Steeds nieuwe gesprekspartners, zowel in de politiek, in de ambtenarij als in het bedrijfsleven

heb je wegwijis gemaakt waar het eigenlijk over ging; bos en hout.'

Van der Meiden heeft in zijn carrière met een ongelooflijke hoeveelheid EZ'ers te maken gehad. 'Nieuwe generaties kwamen en steeds was daar weer de stabiele factor Herman van der Meiden, die keer op keer opnieuw het vak moest uitleggen en moest vertellen hoe het moest worden gedaan en waar het allemaal om draaide. Ook op EZ moest je ons duidelijk maken wat voor economische belangen er allemaal in het geding waren.'

Je moet het maar durven om bij Economische Zaken aandacht te vragen voor bos- en houtaanlegenheden in een tijd die bij dit departement werd gedomineerd door problemen in ondermeer de transportsector (vliegtuigen, auto's, scheepsbouw) en de machinebouw, door ontwikkelingen in de chemie en de elektrotechniek. De heer R. Berger karakteriseerde Herman van der Meiden als een beminlijk en een zorgvuldig ambassadeur van houtbelangen; 'Smal begonnen met industriehout en breed geëindigd. Zelfs geëindigd met een voorzitterschap van de International Timber Committee, waar men je absoluut niet kwijt wil. Je hebt het langer dan de gebruikelijke twee jaar gedaan en je hebt het met een ere voorzitterschap, een voorzitterschap voor het leven, beëindigd.' Herman van der Meiden bekeek de zaken als een ware bosbouwer op de lange termijn. In de tijd van Industriehout begon hij zeer bewust aan zijn fase van grondbewerking en voorbereiding. 'Als geen ander begreep hij toen, dat de basis moest worden verbreed en dat er binnen de rijksoverheid ook een taak was weggelegd voor een betrokkenheid van EZ bij het houtvoorzieningsbeleid.'

Dit kreeg naar buiten toe het duidelijkst gestalte in de vorm van de bijdrageregeling voor snelgroeiend bos uit 1984. Het jonge bos (en hout) kon onder de bezielende leiding van Van der Meiden goed aanslaan en langzaam maar onweerstaanbaar van de grond komen. 'De eerste vruchten zijn al geplukt. De Overleggroep Houtvoorziening en Houtproduktie is voortgekomen uit een idee van Van der Meiden en vormt nu nog, na bijna 10 jaar, een springlevend platform voor de betrokkenen rond de houtmarkt.'

Opwaardering van Nederlands hout in de publieke opinie is een ander onderwerp dat Van der Meiden na aan het hart ligt. 'Het meerjarenplan Bosbouw bevat een voor ons land vergaand houtproduktiebeleid, wat bij het verschijnen ervan in 1986 een belangrijke mijlpaal voor Van der Meiden betekende in de zin van erkenning voor zijn werk.'

De heer Berger komt tot de slotsom dat het nu volwassen „bos" onderhevig is aan turbulente ontwikkelingen in de buitenwereld. Geheel in stijl van de bosbouw zei hij ten slotte; 'Bij je af-

Foto's: Parroto en Boskamp, Veldtoernooi, Baarn

scheid heb je, en dat mag je van Herman van der Meiden, die thuis is in bos en hout, verwachten, ook gedacht aan je herplantplicht en daaraan voldaan. Ik geloof dat je een uitstekend opvolger in Louk Dielen hebt gekozen en wens jou en hem toe dat we op dezelfde wijze, zowel in de overleggroep als binnen Economische Zaken, voort kunnen gaan met de contacten.'

Er vindt weliswaar een flinke 'dunning' plaats in de bos- en houtwereld nu Herman van der Meiden opstapt, maar het onderwerp bos en hout is springlevend. Zijn opvolger staat klaar en krijgt nu de ruimte verder door te groeien! Herman van der Meiden kan trots zijn op hetgeen hij doorgeeft aan de nieuwe generatie Bos en Hout, of zoals hij zelf aan het eind zei; 'Aan alles komt een end, dat is de garantie voor de zo noodzakelijke vernieuwing. Dankjewel.'

PAUL JM WILLEMSE

Zonder bos géén hout. Deze boodschap zit ingenieus verwerkt in de nieuwste mobiele BOS & HOUT EXPO. Het was één van de laatste PR-activiteiten onder het bewind van Herman van der Meiden.